

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА V ◊ БРОЈ 73 ◊ 10. ЈАНУАР 1976.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

У сисрет фестивалу „Дани музике“

ЗНАЧАЈНА МАНИФЕСТАЦИЈА

ВЕЋ ПУНЕ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ у Будви се од

26. маја до 1. јуна одржава врло значајна југословенска културна манифестија Фестивал „Дани музике“ Будва — Свети Стефан“. Од самог његовог оснивања, па, рекло би се, све до данас присутно је, јавно или „по ходницима“, мишљење: треба ли Црној Гори, односно Будви, једна таква музичка смотра? Истина, како фестивал броји године постојања и доказивања, ово мишљење се све мање чује, али је, ипак, ту, Заговорници овог става поузде од тога да ми, уопште узевши, у Црној Гори немамо публику за ову врсту музике, а најмање је има Будви, поготово у вријеме кад на овом подручју тек почине туристичка сезона, као и да за одржавање фестивала недостају најпотребније „концертне дворане“. Дакако, помињу се и финансијска средства, затим и то колико смо способни да се појавимо као домаћини (од прошле године цјелокупну организацију фестивала преузео су Удружење музичких умјетника Црне и Културни центар из Будве).

Чини се да је илузорно доказивати треба ли нам овакав фестивал или не. Про гласити априори једну средину безово интереса и захтјева за одређеном врстом музичког стваралаштва, мислим да је неосновано и доста неодговорно. Јер, ако се интересовање мјери и цијени само по броју приступних на концертима (иако је и то врло важан и значајан показатељ), онда по једном таквом расуђивању сличне концерте не би „имало сврхе“ изводити, чак, ни повремено, и у највећим „културним метрополама“ у нашој земљи, пошто и тамо, на тим концертима, има углавном мало посетилаца. Музички ствараоци и педагози, и сви други, који су — боравећи, на примјер, у Паризу, Лондону или у било којем другом сличном центру — присуствовали концертима озбиљне музике такође добро знају да и тамо они често нијесу много посјећени. За музичке умјетнике и извођаче, другим ријечима за цио музички ансамбал најважније је што је та, иако малобројна публика, она највјеријана и најодјејана, па се, и због тога, не жали труда ни знања да се тој дубоко приврженој публици у музичком погледу пружи све.

У прекрасном амбијенту Светог Стефана и романтичним зидинама Старог града Будве постоји доволно простора за потребе овог Фестивала. Организатори су у прилици да за овогодишње „Дане музике“ обезбеде нешто више концертног простора, као и да постојећи мало преуређе и адаптирају.

Утинак је (то је, уостalom, званично речено приликом завршетка прошлогодишњег Фестивала на конференцији за штампу), да смо прошле године као домаћини — организатори добро обавили не тако мали посао. Убијењени смо, чак, да је фестивалска организација далеко боље функционисала у нашој „режији“ него што је било ранијих година када је било више „патрона“. И Удружење музичких умјетника Црне Горе и Културни центар из Будве су се показали као прави домаћини, што, заиста, охрабрује и, истовремено, демантује гласине о неспособности да се појавимо као самостални организатори. Сигурно је да у фестивалској организацији има још пуно тога што треба умјешније урадити и побољшати. То се зна и настојаће се да се ове године многе ствари боље ријеше и, што је врло важно, ураде и обаве на вријеме.

Ипак, коликогод да смо задовољни што постоји овај Фестивал и што се одржава у Црној Гори, односно у Будви, вјерујемо да ће ове године бити потребно мијењати неке ствари везане за саму смотру и њено одржавање. Не ради се о томе да су „Дани музике“ првобитно поште програмски конципирани или да се приликом његовог оснивања заборавило урадити нешто без чега фестивал ове врсте не може да се замисли. Напротив, вјерујемо да је он и добро замишљен и да је до сада добро програмски остварен. Ради се, наиме, о потреби да фестивал изађе из оквира Будве, што значи да се широко отвори према другим црногорским срединама. Ту је, даље, захтјев да концерти са фестивала „Дани музике“, такође, треба да стигну у што више радних колективи, једном ријечју да се нађу могућности и паре да и радни људи из непосредне производње постану публика ове ријетко добре музичке манифестије.

У таквој новој фестивалској оријентацији извођење концерата са фестивала требало би да почне у Будви, а да се, рецимо, заврши у Пљевљима. На тој маршурути од Будве до Пљевља, не би се смјела забићи, такорећи, ни једна већа радна организација, а да се у њеним халама не одржи концерти за раднике.

Тако измијењена улога фестивала изгледа нам много прихватљивијом. Она је, прије свега, потреба нашег самоуправног тренутка. Јер, прошло је вријеме кад су се фестивали одржавали ради њих самих. Уместо тога, фестивали у нашој земљи, па и овај наш, садржајно и концепционо треба да буду подређени крајњем задатку: да служе у првом реду рад-

ном човјеку и грађанину. Свака друга оријентација вођила би елитизму, односно подјели на оне који се „разумију“ и на оне који се „не разумију“, или се мање „разумију“ у музику. С друге стране, кад се фестивал овако широко отвори, неће више постојати, бар не ни приближно као сада, проблем публике. Напротив, биће то ријетка и изузетна прилика за многе црногорске музичке поклонике да чују врхунска музичка остварења код нас и у свијету.

У оваквој и оволовкој измијењеној улози, фестивал биće, такође, моћи лакше и значајније финансијски, јер у питању су програми од посебног интереса за Републику и Будву, а који ће — што је, исто тако важно — бити изведени на подручју цијеле Републике и уз учешће већег броја слушалаца.

Вјерујемо да и оснивачи Фестивала нијесу били сасвим сигури да су најсрдније одабрали вријеме његовог одржавања. Изгледа да садашњи термин (26. мај — 1. јун) вишеструко не одговара и да га треба замјенити новим (26. јул — 1. август). Свако ко и мало познаје овдашње климатске услове, зна да је крај маја и почетак јуна период великих временских нестабилности и јаких киша. То је, заиста, значајан разлог да се иде на промјену термина. Подсећамо да се приликом уstanovljeња Festivala ју- ѡословенског играног филма у Пули водило много рачуна да његово одржавање вре- менски падне од 26. јула до 2. августа, јер је израчунато да је то „најмирнији“ ље- тњи период на том дијелу наше обале. И ако се ради о два фестивала сасвим разлиčitog карактера и заhtjeva, ипак мислим да овај податак није неинтересан, поготово ако се има у виду да ће концерти ини- даље од Будве.

Постоји још један битан разлог због кога „стари“ термин одржавања фестивала више не одговара. Познато је да у ово вријеме у Будви борави упола мање гостију него што их има, на прије, крајем јула. Зашто, онда, да се и том великим бројем гостију не омогући да могу, слушајући врло квалитетну музику пуних седам дана, да свој боравак у Будви учине пријатијим. Није на одмет да поменемо, и ако не желимо да правимо упоређење, да Дубровачке љетње игре и, у оквиру њихових концерти озбиљне музике, не почну крајем маја, већ 25. јула.

На крају: зашто и „Дани музике“ да не постану, нормално под предпоставком да промијене термин одржавања, саставни дио свеукupne наше туристичке понуде?

Милован Пајковић

РАСТАНАК

Оправдамо се с рубриком „Из сјенке на светло“, и то без помпе. У посљедњим бројевима нема је на њеном убијаченом мјесту. Једним је то тешко пало, а други су се због њеног нестанка злурадо осмјехивали.

Отпочела је да излази поодавно. „Нагризала“ је ту и тамо, али не колико је требало. Тога смо и ми свјесни. Досадило је многима то ситно „грицкање“. Чак и онима, који су били привилеговани да се тамо прonaђу. А да не говоримо о онима, који су требали да ове прве (актере наше рубрике) даље обрађују.

Тачно је да смо понекад добро „загризали“, али само на пресек, ту и тамо, кроз заштитне омотаче, Скинули смо понедјељје „рђу“ с непробојних „оклопа“. Иако су оклопи остали читави. Освјетљавали смо људске мане, али многе њихове посноце нијесмо убиједили да се ради о манама. Дошли смо до закључка: многе би требало плашити другим законом прописаним, средствима, а не шаљивим написима.

Варажуј се они који мисле да ће моћи да чине оно што чине. Критике ће нестати само уколико у овој години из наше средине нестану: људске мане и манице, пријатељске везе и везице, рођачке спрете и спренице, помалене краје и повелике „крађице“, полтранство и формулаштво, интригантство и расипништво, као и дивљаштво, ако га буде.

Од овог броја отпочећемо с „појединачном“ обрадом неких актуелних „проблемчина“, а изгледа да ми нијесмо такве среће да останемо без проблема.

Опасност

КРОЗ Будванско поље тече Грјевица, звана Маринска ријека, од чијег је наноса дјелимично наста-ла пространа Словенска плажа. Када је човјек погледа у ове безкишне дане, добро укроћену с је дне и друге стране чврсто озиданим обалама, по мислио би да је мирна. Промијено би мишљење када би је видио у вријеме великих падавина. Усковитла се тада као помамна. Ципита се и пропиње, али изван обала — ни макац. Јури још бјешња, искаљујући „гњев“ на све што јој се испријечи. Узела је на нишан мост крај Словенске плаже и круни га, постепено, својим невидљивим пипцима. Требало ју је видјети када је на мост ударила. Стропотавале су се тада у њен бијесни ковитлац чврсте камене обале, као да су биле дје чје грађевине од картона. Рушевине, крај моста, још увијек стоје, чекају и опомињу.

Старији мјештани су по злу запамтили њену снагу. Плавила је као помахнитала пространо будванско поље. Носила је све за собом, остављајући пустош. Проклела ју је због тога многа мајка сиротињска. Када је укроћена, радовали су се мјештани побједи над ријеком и с поносом гледали њене камене обале, прволинијске, као извајане.

Прошло је од тада до-ста година. Људи су се ослободили страха, као да су заборавили злу ћуд ријеке. Препуштена је

Д. Јововић

КРЕТАЊА У ПРИВРЕДИ

УСПЈЕХ ЗАВИСИ ОД РАДНИХ КОЛЕКТИВА

Кретања у привреди на подручју наше општине остварена су у периоду јануар — септембар ове године у условима недограђености система проширене репродукције и планирања, недовољне самоуправне организованости удруженог рада, високе стопе инфлације, праћене нестабилношћу тржишта и знатним порастом трошкова живота. Ове околности неповољно су утицале на квалитативне елементе привређивања, а посебно на рачунарственост и ефикасност привређивања, што је битно отежавало постизање неопходног степена економске стабилности.

Основни финансијски показатељи, и поред свега тога, указују на раст укупног прихода за 41%, трошкова пословања (52%), дохотка (28%), остатка дохотка (7%), друштвеног производа (28%) и нето личног дохотка за 32%. Бројки раст трошкова пословања од укупног прихода из дохотка доје да пада економичности пословања (8%), који је највећи код индустрије, трговине и угоститељства, док је код комуналне дјелатности она осталла на прошлогодишњем нивоу, а код грађевинарства је у порасту.

Приликом анализа финансијских показатеља не могу се забележити фактор цијена и инфлаторна кретања. Тако индекс пораста цијена за протеклих девет мјесеци, у односу на исти период прошле године, износи за робе 129, а за услуге 122. Индекс цијена угоститељских услуга био је за исхрану 117, алкохолна птица 131, безалкохолна птица 125 и преноћишта 121.

ИНВЕСТИЦИЈЕ СУ БИЛЕ ОПРАВДАНЕ, АЛИ...

Да би се што боље користили природни услови за развој туризма, ранијих година су улагана значатина средства у изградњу нових хотелских капацитета, што је имало као последицу задужење угоститељских радних организација. Иако су иначе ове средства оправдале своју намену, треба нагласити да је структура кредита — извор ових улагања — неповољна и да је рок њихове отплате кратак. Доспјели ануитети отежавају положај радних организација и онемогућавају стварање сопствених средстава пословног фонда. Због још увијек ниске акумулативности, ануитети оптимизују радне организације и корче њихов даљи развој. Расположење у привреди била је под утицајем високог раста трошкова живота, па су лични доходи порасли за четири индекса поне више од дохотка. Било је случајева нарушавања пропорција у расподјељи дохотка на штету акумулативности, што се штетно одражавало на репродуктивну способност привреде. Погодно неповољна околност је пораст личних доходака код организација чији је доходак остало на прошлогодишњем нивоу, или је, чак, још мањи. Појединачни и уговорни обавези условије је погоршајући однос у расподјељи друштвеног производа и слабији материјални положај организација удруженог рада. У још оштрјијем виду јавља се проблем неликовинности, и то не само због великих залиха, и раста потраживања од купаца, већ и због недостатка обртних средстава.

Чињеница је, да су обртна средстава један од лимитирајућих фактора производње, али тај горући проблем наше привреде још увијек није решен на задовољавајући начин, па је, због недостатка трајних обртних средстава, привреда наше општине упућена на повремене краткорочне кредитне који, због високих камата, знатно оптерећују њен доходак.

Када се има у виду прилично незавидан положај наше привреде, у интересу њеног даљег развоја треба активност свих фактора усмјерити на решавање проблема текућег привређивања и предузимање ефикасних мјера за отклањање негативних тенденција које коче динамичнији развој. Ти задаци подразумијевају појачање напоре организације удруженог рада на улажењу економије рада и средстава. Као прво, поставља се да онекористе и активишују унутрашње резерве. А њих треба трајти у степену коришћења капацитета који је доста низак, организацији рада, која не задовољава, трошковима пословања, који, као што смо ви-

дели, расту знатно брже од укупног прихода, и дохотка.

АКТИВНОСТ УНУТРАШЊЕ РЕЗЕРВЕ

Неопходно је да организације удруженог рада, које тој нијесу урадиле, анализирају остварене овогодишњих планских задатака, утврде узроке неповољних кретања, у првом реду, у области интерне економије од које, углавном, зависи укупни ефекти пословања. Треба имати у виду да активирање унутрашњих резерви захтијева прецизно утврђивање мјера које ће се предузимати на нивоу организација удруженог рада, а однос се на унапређење унутрашње организације и привређивања, предузимање технолошких мјера за рационалније трошкове материјала и енергије, програмирање уштеда у свим врстама трошкова, предузимање стимулativних мјера у награђивању са циљем постизања бољих учинака, рационализације које пришћење радног времена и своје одсуство, са послом на најмању мјеру. Све ове и остале мјере треба дефинисати уз најшире учешће радних људи, јер успјех акције зависи од тога колико ће се у њој ангажовати сви чланови радног колективе.

Упоредо с бригом о рационалном привређивању, по требно је предузети и одговарајуће мјере економске политike — јачати репродуктивне способности организација удруженог рада путем растерећења од прекомјерних обавеза. Са тим циљем треба детаљно анализирати обавезе према банкама, осигуривајућим заводима, служби друштвеног књиговодства и предузети мјере да се смање камате по кредитима и провизија за услуге.

Милутин ЈАЊЕВИЋ

УВОД У САМОУПРАВЉАЊЕ

ОДНОСИ међу људима у процесу производње, размјене и расподјеле материјалних и духовних добара, те у сфере социјалних заједница, који произлазе из одређеног вида људског друштвене дјелатности и понашања, називају се друштвени односи. Њихов садржај чине међусобно повезане дјелатности људи којима они мјешавају спољни свијет, прилагођавајући га свомим потребама и мјешајући, притом, своји свијет и себе саме у смислу све већег очењења. Човјек, као друштвено биће, и не може да другаје отпстане у друштву до у слатку вишеструкости својих односа од којих не може побједити: непрестано је у ситуацији да даје, прима, утиче на друге људе и трији, утицаје, ствара друге и сива изграђиван је другима.

Читаво друштво састоји се од друштвених односа, који су веома разноврсни и бројни, па уколико се друштво више развија, то се и врсте његових односа увећавају.

Материјалистичко схваћање појма и суштине друштвених односа произлази из Марксовог општег концепта друштва, човјека и историје. Према томе, друштво је производ дјелатности људи, њихове цјелокупне активности, усмерене на задовољавање различитих људских потреба. У овом процесу живота активност друштвено повезаних идиовиду испољава се као стваралачко дјеловање човјека на материјалне услове живота, као производна људска пракса, посредством које човјек успоставља свој однос према природи и преобrazjava и присваја природне снаге. Да би могли да живе људи морају да произведе средства за живот, а да би производили, морају да се удржују, да ступају у одређене, пукне односе, независне од њихове воље, односе производње, који одговарају степену развијености њихових материјалних производних снага" (Маркс).

Економски односи јављају се као битна детерминанта свих других односа и облика

Скупштина општине Будва је на сједници од 26. децембра образовала Савјет за безбедност саобраћаја, који се састоји од предсједника и шест чланова. Чланове Савјетa сачињавају представници заинтересованих општинских органа управе, организација удруженог рада и других организација, као и истакнути стручњаци из области саобраћаја, а именују их Извршни одбор Скупштине општине за период од 1976. до 1980. године и предлог основних поставки друштвено-економског развоја општине за 1976. годину.

шљења и предлоге приликом њиховог доношења. Средства за рад Савјетa обезбеђују се од наплаће-

ЈАВНА ДИСКУСИЈА

На сједници од 26. децембра, Скупштина општине донијела је закључак којим се стављају на јавну дискусију нацрт друштвеног плана развоја општине за период од 1976. до 1980. године и предлог основних поставки друштвено-економског развоја општине за 1976. годину.

Јавна дискусија ће се организовати у основним организацијама удруженог рада и мјесним јаједницама, а трајаће до 20. јануара. Након тога ће се нацрти ових докумената усагласити са примиједбама, предлозима и мишљењима радних људи и грађана и доставити делегатима и делегацијама на разматрање, како би биле усвојени на фебруарској сједници.

Д. Ј.

Избор и именовања

Скупштина општине Будва, на заједничкој сједници сва три вијећа, одржаној 26. децембра 1975. године, изабрала је у Општинску конференцију ССРН два делегата: Бранка Иванчевића, предсједника Скупштине општине, и Јубу Лијешевића, предсједника друштвено-политичког вијећа. На истој сједници именован је Петар Стругар, дипломирани правник из Београда, за јавног правобраника општине Будва, а за начелника Одјељења за унутрашње послове Драган Дашић, дипломирани економиста из Будве.

На сједници свих вијећа одржаној 30. децембра прошле године, Скупштина општине је за предсједника Општинског суда у Котору изабрала Илију Становчића, досадашњег судију овог суда, а за судије: Илију Живковића, Љубомира Лазовића и Милована Цветића, до садашње судије овог суда.

За јавног тужиоца општина на Будва, Котор и Тиват изабран је Грација Бискуповић, дипломирани правник из Котора, а за његовог замјеника дипломирани правник Марија Мартиновић.

Д. Ј.

Одређен нови рок

Скупштина општине Будва је одредила рок од шест мјесеци до када ранији сопственици, који имају првенstveno право коришћења неизграђеног градског грађевинског земљишта, могу поднijeti захтјев надлежном органу за добијање тог земљишта на коришћење, и то у површини која је потребна за изградњу зграде и за њену редовну употребу, ако се на основу детаљног урбанистичког плана на том земљишту може поднijeti захтјев.

Овај рок тече од дана ступања на снагу одлуке о усвајању детаљног урбанистичког плана, којим је обухваћено земљиште које је предмет одлучујања на захтјеву ранијег власника.

Одлуком је дата могућност да ранији сопственици, који до сада нису остварили своје првенstveno право усвајања прописаног рока, имају право да у року од једног мјесеца од ступања на снагу ове одлуке поднесу захтјев надлежном органу за остваривање овог права.

Са ранијим сопственицима изједначени су и ранији сопственици неizgраđenog грађevinskog градског земљишта, на којему није по детаљном урбанистичком плану предвиђена по родична стамбena зграда, ако у том потесу постоји земљиште у друштвеној својини, на коме је детаљним урбанистичким планом предвиђена зграда и ако ранији сопственици у законском смислу, не поднесе захтјев за остваривање свог права.

Д. Ј.

Друштвени односи

друштвених живота у оквиру одређене историјске формације. Ови односи најснажнији су и стварање других односа — правних, политичких, филозофских, религијских, културних, из којих простиру се и друге друштвне творевине — држава, право, морал, наука, култура, умјетност.

Истичући материјални карактер и објективну страну тих односа, мјужност којом појединци, независно од своје воље и свијести, улaze у економске односе, марксистичка теорија није запоставља чињеници да је сваки људски однос углавном и свјестан однос. Ипак, у бескрајном сплету међуљудских свјесних дјеловања, из којих привидно није могуће открити никакву правилност социјалног догађаја, економски односи се пробијају као историјска законитост, као израз одређеног начина производње материјалног живота, који свака нова генерација затиче као претпоставку и резултат претходног развија.

Друштвени односи можемо посматрати и на основу међусобне друштвеној активности. На њој почива цјелокупно друштво, а преко ње човјек многоструком повећава своје снаге и погуђава себи опстанак у сировој природи и у оквиру класног друштва. Однос сарадње у социјалистичком друштву имају друштвени карактер и квалитет. Ту долазе до изражавања односи друштвске сарадње ради постизања заједничког циља. Постоје и односи сукоба и борбе, у којима људи спречавају једни друге да постигну своје циљеве, разарајући резултате рада других и уништавајући опе против којих се боре. Када се између сукобљених страна не постигне споразум, долази до борбе у којој једна страна покушава да у потпуности оствари свој циљ, а да онемо-

гуји другу страну. Борба се може водити свим средствима, па и физичком силом. Она се понекад завршава компромисом, када противници увиде да један другога не могу учинити.

У класном друштву антагонистички односи воде до класне борбе, која је нужна одређеном степену економског развоја. Тачније речено, у оквирима капиталистичког друштва, пролетаријат, као подређена класа, разницима средставима води борбу против класе капиталиста, која је власник средстава за производњу, носилац власти и експлоататор радничке класе. У новој историјском тренутку, уз остале услове, долази до револуционарне борбе, чији је циљ изједнање класних односа. Многобројни и разноврсни друштвени односи чине сложену и динамичну цјелину, чији видови изражавају само различите стране човјекове дјелатности. Уколико се човјек, као актер друштвених односа, у више облика јавља, утолико је он богатија личност, која на своју околину зрачи акумулативност, друштвени вриједности и, истовремено, богати себе на људске начине. То је могуће у повољној друштвеној клими каква влада у Југославији. Данас се код нас остварују дубоко хумани друштвени односи, према мјери слободног производња и самоуправљача. У центру друштвених вријед

ЈАДРАНСКИ САЈАМ ДАНАС И СЈУТРА

ИЗМЕЂУ ПОТРЕБА И МОГУЋНОСТИ

И АКО јЕ преостало још доста да се уради како би се спрстао у ред познатијих у земљи, Јадрански сајам постаје веома интересантан и за бројне туристе из иностранства. То, нарочито, потврђује година која је осталла за нама, када је ова организација пословала најбоље од свог постојања. И у току ње било је мноштво посетилаца због одсуства основних предуслова за рад. Закључци и договори често нијесу извршавани, подршке и признање „стизали су“ од случаја до случаја, а све то није могло надомјестити ефикасну акцију која се с правом очекивала од оснивача и његове удржуне привреде. Скупштине општине као домаћи на Сајма, друштвено-политичке заједнице и пословних банака као кредитора. И још нешто: сви сајмови су изграђени и опремљени удрженим средствима привреде и друштвено-политичких заједница и потом дати на управљање сајамским колективима, а Јадрански сајам не само да није имао такву или сличну материјалну потпору већ је поново и незаслужену хипотеку свог претходника који је имао исто име и предмет пословања и представљају љош примјер сајамске организације.

Примице окренути човјеску и његовим потребама

Постигнути резултати обрађују, наговештавајући боље дане и јаснију перспективу. Да није у питању само жеља или самохвалисање овог бројчано малог колектива — чине га свега 16 лица — послужијемо се бројкама. Оне показују да је у току протекле године одржано пет изложби, које је посјетило нешто преко 160.000 људи, углавном туриста из око 15.000 места у свијету. Сезона је почела у марта 1975. када је одржана прва изложба под називом „Туризам и исхрана“ на којој је око 40 југословенских предузећа излагало прехрамбене артикле, алкохолна и безалкохолна пића. У мају је почела велика међународна шопинг изложба. Као салон и базар робе широке потрошње, туристичких реквизита, сувенира и домаће радиности, сувенира и домаће радиности с изложбама сувенира и домаће радиности и југословенских производа пре храмбених артикула, алкохолних и безалкохолних пића. Термин од 5. до 10. октобра резервисан је за међународну изложбу опреме за већа се на 25. Очекује се да ће кроз сајамске хале проћи 250.000 лица.

У овој години — 250.000 посетилаца

У нову годину Јадрански сајам улази са великим амбицијама. Укупан приход у 1976. години треба да износи десетак милиона динара, остатак дохотка да буде већи за два пута него прошле године, број запошљених по већа се на 25. Очекује се да ће кроз сајамске хале проћи 250.000 лица.

— Такав пораст броја посетилаца омогућиће низ мјеџа. Организовање се тако-зане „шопинг — туре“ (разне туристичке агенције до водије своје гости на сајамске изложбе из свих мјеста дуж Црногорског приморја, са дубровачке ривијере и из других мјеста). Програм ће бити обогаћен пропратним манифестацијама — модним ревијама, дегустационим приредбама и културно-забавним вечерима — истиче Мишко Вугделић директор за пропаганду на Јадранском сајму.

Предвиђено је да се у марту одржи традиционална и-

У ПРОШЛОЈ ГОДИНИ ОСТВАРЕНО 4,5 МИЛИОНА УКУПНОГ ПРИХОДА, А У ОВОЈ СЕ ПЛАНИРА ПРЕКО ДВА ПУТА ВИШЕ

ово је била манифестација коју је посјетио највећи број странаца у нашој земљи — око 63.000! Преко ње остварено је оно што је неопходно у развоју туристичких организација — повезивање са трговином. Из контаката „на лицу мјеста“ рођени су многи уговори, реализоване бројне идеје и оогаћена туристичка понуда.

У септембру је организована несвакидашња сајамска манифестација — такмичење радника шумарства Југославије се изложбом „Опрема за шумарство и дрвну индустрију“ на којој се појавило 15 излагача. Крајем године Сајам је поново отворио своје капије — од 7. до 15. децембра одржана је друга изложба опреме за туристичке објекте и домаћинства, где је своје производе приказало 37 производа излагача из Југославије. Упоредо са овом, одржана је и друга међународна изложба туристичких плаката и проспеката.

И финансијски резултати доста су добри — укупан приход износи око четири и по, а остатак дохотка милион и по динара.

— Успјели смо да постамо јединствени по нечemu — каже Леко Обрадовић, директор Јадранског сајма. — Примице смо се окренули човјеку — његовим потребама и информисаности — презентирајући му најновија научна и техничка достигнућа.

У овој години — 250.000 посетилаца

У нову годину Јадрански сајам улази са великим амбицијама. Укупан приход у 1976. години треба да износи десетак милиона динара, остатак дохотка да буде већи за два пута него прошле године, број запошљених по већа се на 25. Очекује се да ће кроз сајамске хале проћи 250.000 лица.

— Такав пораст броја посетилаца омогућиће низ мјеџа. Организовање се тако-зане „шопинг — туре“ (разне туристичке агенције до водије своје гости на сајамске изложбе из свих мјеста дуж Црногорског приморја, са дубровачке ривијере и из других мјеста). Програм ће бити обогаћен пропратним манифестацијама — модним ревијама, дегустационим приредбама и културно-забавним вечерима — истиче Мишко Вугделић директор за пропаганду на Јадранском сајму.

Предвиђено је да се у марту одржи традиционална и-

зложба „Туризам и исхрана“, а од 25. до 30. априла изложба средстава заштите, опреме, уређаја и машине с демонстрацијом и симпозијумом „Заштита човјечке средине“, затим изложба ватрогасних и других апаратова, опреме и прибора с демонстрацијом и симпозијумом „Заштита од пожара и катастрофа“. Почетак маја биће у знаку здравственог туризма: од 1. до 10. у оквиру изложбе „Туризам и здравље“ одржавају се три мање: „Спорт и рекреација“ — информативно-продајни салон спортске, гњурачке, планинарске, за рекреацију и опреме за лов и риболов, „Медитеранско биље, растине и цвијеће“ — информативно-продајни салон опреме за туристичке објекте и домаћинства, где је своје производе приказало 37 производа излагача из Југославије. Упоредо са овом, одржана је и друга међународна изложба туристичких плаката и проспеката.

У времену од првог маја до почетка октобра одржане се традиционални салон и базар робе широке потрошње, туристичких реквизита, сувенира и домаће радиности с изложбама сувенира и домаће радиности и југословенских производа пре храмбених артикула, алкохолних и безалкохолних пића. Термин од 5. до 10. октобра резервисан је за међународну изложбу опреме за денталну медицину. Истог мјесеца, од 17. до 24. предвиђена је изложба опреме за туристичке објекте и домаћинства која има информативно-продајни карактер. Упоредо с њом одржане се међународна изложба туристичких плаката и проспеката.

Поред припрема изложби, радни људи Јадранског сајма настојају да простор који захватају сајамске хале буде што боље и љубите уређен — оплећиваче се садашњи празни простор, сазађивати растине, уредити паркинг и читав сајамски круг.

— Настојајемо да наш програм буде дубоко везан са свакодневним људским потребама, да што боље отваримо значајну мисију великог туристичког информатора, да наставимо успјешно повезивање потрошача и производа разноврсних роба — обећао је на почетку нове године директор Сајма Леко Обрадовић.

С. Грговић

У очекивању нових изложби

Никола Калобурђевић: „Све сам преживио захваљујући вољи за животом“

СА НАЈСТАРИЈИМ СУГРАЂАНИНОМ

НИКОЛИН „РЕЦЕПТ“ ЗА ДУГ ЖИВОТ

НАШ суграђанин, деведесетогодишњи Никола Ђуров Калобурђевић, готово да нема више вршњака у свом завичају — капеланији, па ни шире у Паштровићима, Маинама, Брајићима... Но, он се зато не осјећа усамљен, и то, рекли бисмо, само захваљујући свом ведром духу који га чини радо виђеним и једнако у друштву старих и младих, знаних и незнаних, којих је из године у годину све више у његовом суседству — у селу Рафаиловићима, где се Никола посљедњих година настanio. Његово весело прије осваја сијлатије при првом сусрету: увијек наслажан, за шалу оран, и за пјесму ако треба. На лицу овог симпатичног старца, који је закорачио у десету децензију живота, вјечито младалачког духа, не може се запазити терет година. Срећан ће га и на пјани, на улици, на свечаностима... Уредан, крепак, окужен пажњом и симпатијама.

— Чика Никола, како сте успјели да одолите времену и сачувате крепкост и свежину? — упитали смо га приликом недавне посјете у његовој скромној кућици поред Јадранске магистрате, у Рафаиловићима.

— Е, мој ћетићу — почeo је Никола своју причу — кроз живот се треба што више смијати, и у добру и у невољи. Да се нијесам смијао и пјевао, чини ми се, давно бих скапао. Јер, живот ми није био тако ведар као што би се по мом изгледу, с обзиром на године, дало закључити. Било је доста тумрних облака, доста јада и невоље. Ни шеснаест пуних година нијесам имао, када сам 1903. оставио очево отчијиште и отишао у свијет за зарадом. Истина, није ми била баш таква невоља као другима, али, дигла је младост. Дошао сам у Цариград а затим, исте године, у Америку. Печалбаријо сам осамнаест година и тек 1921. вратио се на старо огњиште. Где никao, ту и обикао, што каже народ. Опет ме повукла жеља за овим нашим тоčilima и дубравама, за овим бистрим изворима и плавим морем. Послије повратка, одмах се и ожених, добих ћецу и настаде борба за хљеб, за живот, за породицу. Било је доста и ра-

дости и туге. Што каже Владика Раде, „Чаша жучи иште чаши меда“, ја сам кроз живот кушао доста и једног и другог.

Само када се сјетим посљедњег рата: кућа изгорела, петоро ситне ћеџе на улици, а жена одведенa у затвор као партизански јатак. Та слика ми никад неће избледједијети пред очима: кућа гори а ћеџа на тарацу плачу — „Леле, тата мој!“ И тада сам их тјешио смијехом. Знаш, ћетићу, чујао си, можда, да у наш народ постоји клетва. „Кућа ти изгорела, жена умрла, а остала ситна ћеџа!...“ Дакле, мене је све то задесило, и све сам преживио само захваљујући вољи за животом, пјесми и смијеху.

И ове кратке изводе из приче о животу, које смо забиљежили, а који нимало нијесу весели, Никола нам је, смијући се, испричао. Тако он, не само храбро и успјешно одолијева времену, већ се уклапа у њега и живи с њим. Радује га напредак нашег мјеста и цијеле земље и живо се интересује за оно што се планира да се ускоро започне градити. Предлаже, хвали и критикује. Нервира га, на пример, што продаваоница у Бечићима нема увијек оно основно за живот: хљеб, млијеко, месо... Чује љети од странаца како се жале да су дошли да потроше паре, а немају где... Својим сељанима замјера што се не договоре и заједнички не urede насеље. Жали што се напушта село и што су пашњаци опустјели. Криво му је и још понешто.

Стар сам човјек — каже Никола — и не желим никоме направити слабо, али сам строг за неправду. Ни за чим што сам направио у животу се не кајем. Ни за то што сам се вратио из Америке. Стекао сам фамилију, имам петоро здраве ћеџе. Поженили су се и поудавали. Истина, живим сам, али они ме пазе и добро мије.

Пожељели смо му да „изгуримо“ још коју децензију.

Вл. Станишић

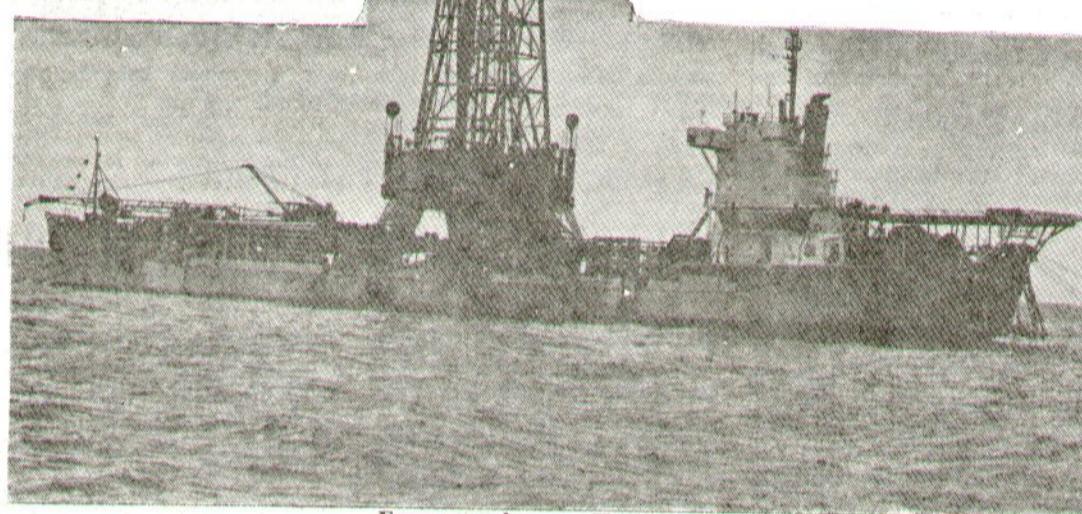
СЕДАМАНСА МИЉА НА ПУЧИНИ ЈАДРАНА

ТРАГА СЕ ЗА „ЦРНИМ ЗЛАТОМ“

ДА ЛИ СЕ У ЊЕДРИМА ЗЕМЉЕ, ДУБОКО ПОД МОРЕМ, НАЛАЗИ ЈОШ ЈЕДНО, ТАКВО ДРАГОЦЈЕНО МОРЕ — МОРЕ НАФТЕ?

ОДГОВОР НА ОВО ПИТАЊЕ ЗНАЋЕ СЕ УСКОРО, КАДА СЕ ОКОНЧАЈУ ИСТРАЖИВАЧКИ РАДОВИ У КОЈЕ ЈЕ УЛОЖЕНО ПЕТ И ПО МИЛIONА ДОЛАРА

Брод-платформа „Hurricane“

ПРИЈЕ непуна два и по мјесеца почели су на пучини Јадрана научно-истраживачки радови са циљем да се одговори на питање постављено још прије четврт вијека: да ли се у рејону Црногорског приморја, дубоко у њедрима земље, налазе „резервоари“, „црног злата“? Тада се, у ствари, наставило с радовима започетим 1950. године, када су недалеко од Улциња, у Ђуљарици, Црмници и Боки, са истим циљем, подигнути циновски скелети челичних гарнитура за бушење тла, по којима су се централни радици са нафтносним поља из Гојла и Лендаве. Подсјетимо да се у Ђуљарици, на 520 и 550 метара дубине, нашло на два за експлоатацију неинтересантна слоја, значајна по томе што је на основу њих објекта теорија по којој на Црногорском пријорју не може бити нафте, паводно, „због специфичног склопа старих геолошких формација насталих навлачењем из велике даљине“. Трагање је настављено до близу 900 метара у дубину. Када се нашло на кременасту стијену, за коју су поједини научници претпостављали да је она „кров“ над већим „језером“ или „морем“ нафте, било је у плану да се помоћу шест бушајућих гарнитура приступи масовнијим истраживачким радовима, али је, због несташице финансијских средстава, ликвидирано предузеће које их је изводило. Наставило се са испитивањима сеизмичких профила и студијама које нијесу захтијевале већа улагања. Тим пословима бавио се у задње вријеме „Адријатик“, основна организација удруженог рада коректорског предузећа „Југопетрол“. Захваљујући њима и охрабрујућим резултатима до којих је оно дошло, 1. новембра прошле године, дакле прије непуних седамдесет дана, приступило се реализацији дијела уговора „Лужни Јадран I“, закљученог са америчком фирм

ом „ОДЕЦО“ (Одеко) из Њу Орлеанса, која је, на властити ризик, инвестицирала у истраживачке радове пет и по милиона долара — близу десет милијарди старих динара. Так ако се у фебруару — предвиђено је да ће испитивања трајати око три мјесеца — пропаћу слојеви нафте интересантни за експлоатацију, прићи ће се спровођењу у живот осталих одредаба уговора. У том случају ће се, поред фирме из Њу Орлеанса, у даље радове укључити својим средствима предузеће „Југопетрол“. Наравно, уговором су регулисана и међусобна права: остатак дохотка дијелио би се по пропорцији 51:49 за „Југопетрол“, који би — предвиђено је — имао право да постепено откупи право страгута партнера.

Од када је, у рекордном року од два дана, заузeo позицију на седамнаест миља од наше обале, циновски брод-платформа „ХУРИЦАПЕ“ (Харикен), такорећи, бљује доларе у морске таласе. Чалинови његове посаде — Јапанци, Малаџи и Американци, њих неколико десетина на броју — „уградију“ свакодневно са те пловеће грдосије по сто и више милиона старих динара у неколико десетина метара, колико се оријашка челична сврдла пробијају кроз утробу земље у току двадесет и четири часа.

Према ријечима директора ООУР „Адријатик“ инжењера Данила Грбе и Божидара Којићића, савјетника за бушења у београдском предузећу „Геозавод“, који обавља дужност „Југопетроловог“ инспектора на броду-платформи, радови теку у

главном по плану. Поред не времена, проблем је претстављао бетонски чеп, дебљине око двije стотине метара, због којег је требало бушити на другом мјесту. Њих двојица, као и стручњаци страног партнера независно једни од других свакодневно анализирају узорке добијене из бушотине. А они, као и већ извршена регионална и детаљна сеизмичка испитивања и снимања, охра брују изгледима да се дубоко под морем — на три, четири или пет хиљада метара у дубини — налази једно друго море, море „црног злата“ на које се сваког тренутка може наћи.

М. Л.

ИЗГРАДЊА ПУТА ЦЕТИЊЕ — БУДВА

Асфалт до Обзовице

Вриједни неимари београдског предузећа „Партизански пут“ који изводи радове на новом путу од Цетиња према Будви, држе се обећања. Баш као што су и планирали, асфалт је већ постављен на дијелу пута од Заграбља до Обзовице у дужини од седам километара. Иако је на овом дијелу пута било доста препрека — морао се измештати водовод и телефонска линија — асфалтна трaka широка 6,5 метара постављена је у предвиђеном року.

Сада је жестоко „нападнута“ дионица од Обзовице до Буковика близу Брајића. Минери с „кобра ма“, најсавременијим машинама за бушење, стално су дуж трасе, иако је цича и мраз. Ради се готово преко цијelog дана, а саобраћај се на овом дијелу пута не прекида никада. Истина, дешава се да буде застој по сат, два или три, али и то веома ријетко. Највише се чека по неколико минута приликом мимоилажења с камионима „Партизанског пута“ или с другим возилима.

Доста тешких препрека је савладано и, ако се настави оваквим темпом, пут би могао бити завршен до краја 1977. године, како је и то предвиђено.

С. Г.

АМБИЦИОЗАН ПЛАН „БОКЕ“

УКОЛИКО се обисти не прогнозе стручњака — а нема разлога да сумњују — подручје од плаже Јаз до Тивта, које чине два пространа поља — Мрчево и Тиватско — постаће у најскороји будућности велики пољопривредни рејон. Угоститељска предузећа са црногорског и дијела хрватског приморја, као и она из унутрашњости Црне Горе, снабдијеваће се одавде раним поврћем, свим врстама јужног воћа, млијеком и месом.

То би, најкраће речено, била порука одговорних у Пољопривредном доброму „Боке“ из Радановића, које ради у саставу ИПК „Серво Михај“ из Зрењанина. Они жеље да искористе шансу која им се указује. Наиме, туризам задњих година тражи новог савезника — пољопривреду. За стотине хиљада гостију који у току сезоне бораве дуж Црногорског приморја живот не намирнице стижу углавном из Србије и других република, јер су пijaце од Улциња до Херцег-Новог међу најкупљијим у земљи, а често на њима нема свега што људи траже.

„Боке“ је почела скромно: данас запошљава 130 радника, и у свом посједу има око 300 хектара обрадиве земље. Дјелатности су воћарство, виноградарство, цвећарство, гајење стоке и производња сточне хране. Годишњи промет је око

10 милиона динара — далеко испод онога што се жељи.

— У наредних пет година све ове дјелатности треба знатно проширити, — рекао нам је Пере Шћепановић, дипломиран инжењер, директор „Боке“. — Садашњих два и по хектара где се гаји рано поврће и цвијеће ће желимо да повећамо за још седам до осам хектара. Упоредо с тим око 60 хектара земљишта наћи ће се под виновом лозом. Тридесет хектара већ је засађено а триде десет је предвиђено за „вранац“ и стоне сорте. Израшће воћњак — 30 хектара под бресквама и десет под мандаринама. Знатно ће порасти и сто чни фонд — сада има 70 крава источно-фригијске расе, а до 1980. године треба да их буде 200, као и 500 грла приплодног и товног подмлатка. Садашњих 800 литара млијека дневно, повећаће се на 3000, а биће изграђена и мљекара.

— Предвиђамо да за реализацију нашег плана треба око 50 милиона динара — каже Шћепановић. — Сигуран сам да око пласмана производа неће бити проблема, јер су све туристичке и угоститељске организације толико заинтересоване за наше производе да им ни тада, када будемо много јачи, нећemo моћи потпуно удовољити.

У реализацију овог значајног пројекта биће укључени и пољопривредници Доњег и Горњег Грбља, Радановића и Тивта. За кооперацију с њима издвојено је око 2,5 милиона динара који ће се додјељивати у виду кредита. Дио тог пла на већ се остварује, а очекује се да током ове године гро посла буде завршен.

С. Грегорић

ПЕТРОВАЦ

ОТВОРЕН ХОТЕЛ
„РИВИЈЕРА“

Уочи новогодишњих празника у Петровцу је отворен хотел „Ривијера“, једини објекат у овом мјесту који је намирењен зимском туризму. Хотел је био затворен више од два мјесеца ради реновирања.

У „Ривијери“ је организован дочек Нове године, а, како смо обавијешти, током зиме се очекују домаћи гости и спортске екипе. У „Ривијери“ пансион стаје свега 100 динара и највећији је на цијелом Црногорском приморју.

С. Г.

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

Неће бити довољна вјешала ни топови

ПРОЛАЗЕЋИ крајем 1944. године кроз тек ослобођену Будву, један наш књижевник је записао о свом сусрету са Љубишиним спомеником: „...Нашао сам га у парку обореног и тужног са рањеним лицем и вјећом заривеном у стазу — као да је и он један од оних што су пали за слободу“.

Фотос
Љубишиног споменика

А да је Стеван Митров Љубиши био борац за слободу, који је „у шеснаест година свог парламентарног живота у којима му је прошао цвијет младости, доста пута додирао бечкој гостоди“, уверићемо се и на основу записа будванског хроничара Пава Микуле из 1848. године у коме читамо:

„Спомињем се и то да се једном Стеван Љубиши попео на стубе на пјацу куће Иваниша и туте држао говор. Осим тога, он и њеки други држали су тајне скупштине (наравски анти-аустријске). Будући овдји налазио се Otuario судбени и политички: Емилио Франци, родом из Книна, подиже објекту di alto tredimento, те за исту ствар приспије парабродом бригадијер бок-которски Лазар Мамула за свезати главаре della Congiura Стевана Љубиши...“

А полицијски комесар Сикорски написао је 2. маја 1855. године министру унутрашњих дјела:

„...Према вашем превињем налогу спровели smo истрагу у вези чланка „Са црногорске границе“, objavljenog u „Аграмер цјатунгу“ бр. 121 текуће године. Аутор је Стеван Љубиши, секретар општине Будва. Prema podacima, dostavljenim Informacionom uredu prošle godine, isti je označen kao glasnogovornik kњаза Данила, чији je проглас широ. Сада je пријател екс-сенатора Стевана Перовића Цуце. Али, dok se u dopisima eks-senatora učuvavaju neprovjereni podaci i

mržnja prema Књазу, Љубиши увијек испољава према њему благонаклон став. Иначе, Љубиши је политички компромитован 1848. године, када се наметнуо као агитатор и извршио велики утицај на пучанство...“

Ево најзад, одлука из једног говора који је Љубиши одржао у Царевинском вијећу у Бечу 1870. године, послије Бокељског устанка:

„У једном бројаву штио сам: „Ред царује у Боки“. А ево како: Оплијењено је па попаљено много села и много кућа осамљених, остављење њих од својих пребivalaca, дакле без икаква ратног циља. Просула се богата љетина вина, уља, ракије и жита. Оплијењено је 17 цркава, попаљена три манастира, разорене четири парохијалне куће, па црковне вешти са домаћим покућством продајале су се на сваку цијену (будзашто) по улицама Будве и Котора. Људске љешине непогребене 14 дана... Двije tisuće жена, дјеце и старапца пчи гладно и голо на леденом пепелу својих кућа. Тако се могло бројавити: „Ред царује у Боки!“

Пребivalale се симпатије црногорске к устаницима, но, кад се промисли да су устаници нашли симпатије усред Беча, нема ту чуда што су за њих симпатисала браћа црногорска, од којих их је политички раздјелио Пожаревачки уговор 1718. г. Јутрос има у Црној Гори скоро хиљада одива приморских, а толико црногорских у Боки, пак би бадава било радити тако природну најлоност удаљiti. Да није закон домобрански дао Тиролу посебан положај, пак да су се, на пример, Тиролци побунили као Бокељи, које би чудо било да нађу симпатије код пограничне браће Бавареза...

Говорило се да је за устанак крива југословенска пропаганда. Да ли се говори о некој скровној пропаганди која је својствена сваком Југословенину по крви и по пријеклу прам својој браћи у Турској. Ако се гађе на ово посљедње, биће Сизифова радња ископати ју. Неће бити довољна ни вјешала ни топови, јер она почива у једнакој повјесници, у једнакости племена, језика, обичаја... лежи, велим, у братинском чувству, у једнакој боли и једнакој нади, у једнакој прошlosti, у једнакој будућности...

Није се онда требало чуđiti зашто су Љубишини племеници, Паштровићи, кад су сазнали да су Црногорци у Жабљаку испуцали све своје олово и разбили један топ да би њиме пунили други, скинули олово са својих рибарских мрежа и однијели га у Жабљак.

Несвакидашњи рапорт

БЕЗБРОЈ примјера може се навести о нераскидној повезаности Народноослободилачке војске и народа, која је била један од најважнијих у слова побједе. Шаљући своје синове и кћерке у партизанске одреде и бригаде да они попуне њихове у биткама проријеђене редове, и снабдијевајући ту своју војску свим што јој је било најпотребније, наш народ је, у пуном смислу те ријечи, постао народ-бојац. И дјеца су, обављајући курирску и обавјештајну службу, доприносila побједи, а мајке су, послије свега, косе своје расплитале — да се, како су вјеровале, народној војsci путеви не замрсе.

И војска, као дио народа из кога је настала и израсла, била је његов бринич и ослонац, организатор првих школа и првих органа нове власти на ослобођеној територији. У јеку непријатељских офанзива, када се хрвала са десет пута бројнијим и боље опремљеним непријатељем, она се одрицала оброка хране да би се, колико-толико, окријепила нејач у забјеговима, да би се пружила помоћ народу у пострадалим крајевима.

Ево једног од безбројних примјера повезаности народа и његове узданице.

Спомен-плоча у Лучицама

Прве побједе у свијетлу окупаторских извјештаја

„...Извјештен сам да је у Мишићима, између Будве и Бара, посада нападнута од побуњеника и савладана. Гарнизон Бар наредио је да се двије чете с моторним једрењаком уpute као појачање у Мишиће, али су при искрцању изненада нападнуте од побуњеника. Наши су губици шест мртвих и шест рањених...“ Тако је два дана послије првих устаничких плутуна, 15. јула, писао префект Скасалати гувернеру Далматије. Сљедећи дана Оперативно одјељење фашистичке врховне команде извјештава да на обалском правцу покушај да се лаким тенковима из Будве стигне у Петровац није успио због порушеног пута на месту Катун (сјеверозападно од Петровца). Том приликом погинула су два официра и 13 војника, рањен један официр и 48 војника, нестао је један официр и два војника.“

А 18. јула, кад је батаљон црнокошуљаша разбијен у Брајићима, Поморска команда из Тивта извјештава о свом учешћу у тој бици: „Операције припреме, наступања и повлачења са Брајића извршene су уз ангажовање секције хидроавиона која је бацила 180 бомби и испалила 500 митраљеских зри; брод „Базини“ је испалио 128 граната од 102 мм, а брод „Шолт“ 160 граната од 66 мм. У току ноћи између 18. и 19. јула био је ангажован рефлектором брод „Контуре“. Колона је наступала у сastаву: 108. батаљон црних кошуља, двије групе лаких тенкова и јединице из 190 вода тешких топова...“

Тог истог дана, 18. јула, огласио се поново префект Скасалати, који у извјештају гувернеру Далматије пише:

„Котор је потпуно растројен и збуњен — слиједи извјештај посредством авиона. Црногорски устаници и данас су нанијели знатне губитке нашим одјељењима, која су се упутила из Будве за Цетиње, и принудила их на повлачење. Преко 20 погинулих, око 40 рањених и преко 160 несталих, који су, страхујемо, мртви или заробљени. Изгубљено је 12 камиона, 14 митраљеза, два минобаџача и један тенк...“

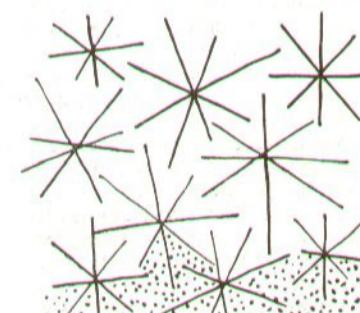
На мјесец и по дана послије битке на Пљевљима, Штаб Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“ упутио је Штабу Ловћенског одреда извјештај о сабирној акцији у селима и о исходу напада на матацин бивше банске управе, чији је циљ био да се помогне онима којима је помоћ била најпотребнија, пошто су им биле спаљене куће послије тринастојулског устанка.

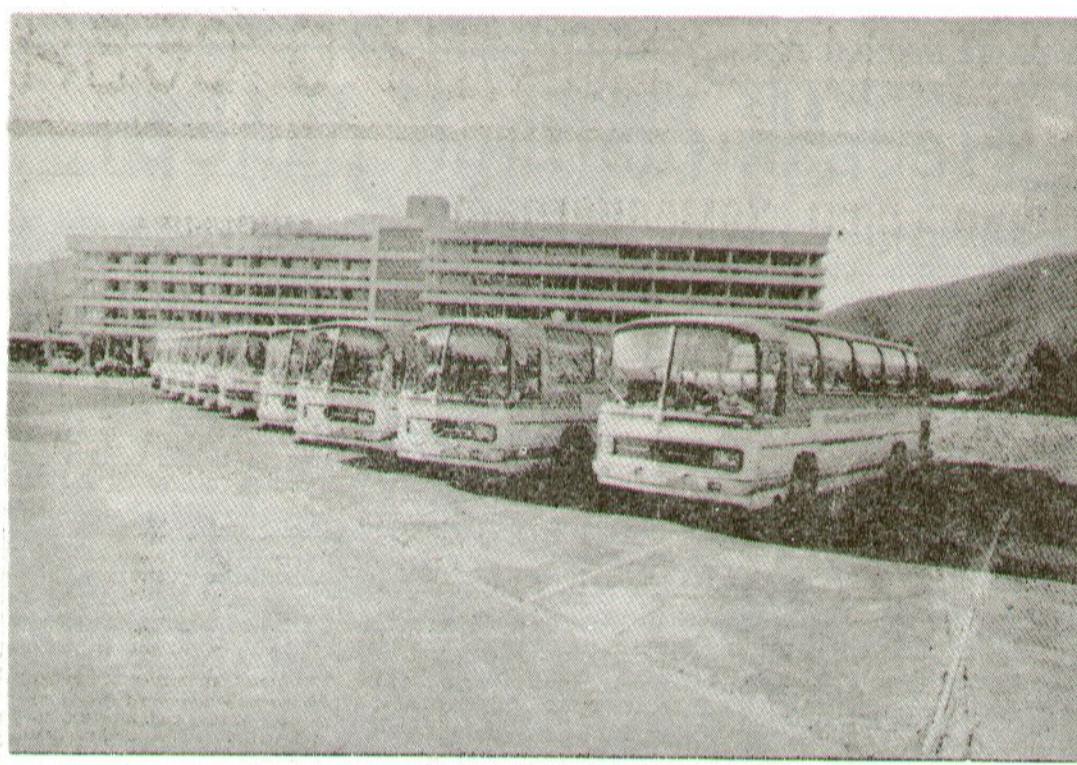
„...Народ овога краја“ — пише, између остalog, у том несвакидашњем рапорту који се не може читати без узочућења — „тешко је пострадао од гадног окупатора; више села је попаљено, а мноштво је опљачкано, тако да тешко пати живеши на овој зими по треницима и у престалим кућама — по неколико породица сабијених у једној — без одјеће, обуће, покривача и најосновнијих животних потреба. Партизани овога краја, који тај нападени народ дочекује с неизјерном љубављу и гостопримством, у којима гледа своје првоборце, наду и гаранцију да ће муке, страдања и жртве бити освећене, да ће окупатор бити изгнан и уништен а ослобођење извођено — испуњавају ове попаљене куће и овај страдања народа новом мржњом и новом жељом за страшном осветом према окупатору.“

Партизани и партизанке Приморја, схватајући да се народу мора помоћи и за вријеме наше тешке народно-ослободилачке борбе, у неколико ноћи су, заједно са омладином и осталим народом, преносили по најгорем времену, на домаку непријатеља, заплијењени материјал из магацина. И народ овога краја одазвао се позицији партизана, те је и од свог сиромаштва одвојио за пострадалу браћу.

У свему је заплијењено, скупљено и подијељено народу: 27 кревета, 16 страмана, четири јоргана, 53 небета, 67 тањира, 45 кашика, 93 виљушке, 56 ножева, 19 цемпера, деветоро панталона, 14 кошуља, осам блуза, 72 вреће, затим извјестан број папира обуће, женске одјеће и кухињског посуђа — девет чаршава, десет јастука, 46 поља, 20 чаши, пет ручника, четири капе и шест кила вуне.“

Извјештај Штаба Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“ био је непотпуан ако не додамо да је народ овога краја све своје синове, како би који до пушке дошао, слао у борбу за слободу, која је и најљепши споменик њиховог јунаштва.

Возни парк „Јадрантуриста“

Корак напријед у афирмисању синдикалних организација

У свим основним организацијама Синдиката на подручју наше општине крајем децембра прошле године одржани су избори за нова руководства. Такође су по свим основним организацијама удрженог разда изабрани делегати за Конференцију јединствене организације „Монтенегротурист“.

У току изборне активности основне организације Синдиката имале су јасну идејно-политичку орјентацију, која је утврђена у документима X. конгреса СКЈ,

Статуту и Резолуцији V конгреса Савеза синдиката Црне Горе. Чланство је било у могућности да конкретизује своје обавезе и задатке и усклади их с потребама и могућностима у основним организацијама удрженог рада. Кроз усвајање и доношење докумената на изборним скupштинама извршена је анализа протеклог периода, указано је на слабости и пропусте који су били присутни и одређени правац

даље друштвено-политичке акције синдикалних организација. На бази заузетих ставова у резолуцијама V конгреса ССЈ и V конгреса Савеза синдиката Црне Горе, као и степена развијености самоуправних друштвено-економских односа, продуктивности рада, пословања, мјера економске стабилизације и других услова, свака основна организација синдиката израдила је акциони програм. Ова документа садрже најважније непосредне задатке на којима се треба ангажовати у наредном периоду у дотичној основној организацији удрженог рада. Очигледно је да су радни људи дошли до сазнава да је уставним промјенама наступила нова револуционарна етапа преобразовања у удрженом раду, чија је основна интенција јачање материјалног и друштвеног положаја радничке класе. То је у акционим програмима код свих основних организација веома изражено. Приоритетни задаци су, наиме: борба за развој самоуправних социјалистичких односа унутар колективе са посебним акцентом на продуктивности рада, расподјелу дохотка и личних доходака, даљи развој друштвено-политичког система, ради и животни услови радника, задаци синдиката у домену општенародне одбране и друштвене самозаштите и сл.

Школа самоуправљача почела с радом

Општинско синдикално вијеће поново је организовало школу самоуправљача коју похађа 50 слушалаца са подручја наше општине. Настава се изводи на основу програма Института за политичке студије факултета политичких наука у Београду. Цјелокупан материјал програма подијељен је на три дијела-циклуса, а састоји се од 34 теме.

Програм има за циљ да образује и идејно-политички допринесе уздизању радних људи, како би били способни да самостално, критички и стваралачки, мисле, схвате и тумаче друштвене појаве, односе и процесе у савременом самоуправном друштву. Школи није само циљ да информише и упозна полазнике са класичним и савременим достигнућима марксизма, већ има као првенствени задатак да их научи да у свакодневној самоуправној пракси примењују марксистички метод анализе друштва и остварују марксистичку мисао у стварности друштвених односа. Полазници кроз материјал програма треба да дођу до сазнања да марксистичка теорија представља основ за борбу радничке класе за социјализам, против свих видова отуђења — за истинску људску еманципацију, за самоуправне социјалистичке односе.

Школа је почела крајем децембра прошле, а треба да заврши најкасније крајем априла 1976. године, тј. прије почетка главне туристичке сезоне. Предавања ће одржавати истакнути правници, економисти и педагози, који су били предавачи у школи самоуправљача током прошле године.

Општинско синдикално вијеће је намјеравало да поред ове која се сматра школом првог степена, организује школу другог степена, која би пружила шири опсег идеолошко-политичког образовања. Међутим, како од стране Института за политичке студије факултета политичких наука Београд овакав програм још није израђен, то ће, вјероватно, ова замисао бити реализована идуће јесени.

За све слушаоце школе самоуправљача обезбиђење је литература за сваку тему. Послије предавања слушаоци су, захваљујући консултативним разговорима и дискусијама, у могућности да у потпуности савладају материју која је предвиђена програмом.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЈЕЋИВАЊЕ

ВИСОКА ТЕМПЕРАТУРА — „ВАТРА“

„ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“ покрећу од овог броја нову рубрику која би се бавила проблемима здравствене заштите, односно здравственог просвјећивања. Њен аутор, Др Војислав Франићевић, сматра да ова питања треба да буду прилагођена схватањима и здравственој култури народа овог краја и да буду посебно поучна за широк круг читалаца. Теме би биле, рецимо, сљедеће: висока температура, вртоглавица, стезање у прсима, срчани напад, изненадна обобљења код дјече.

У пропратном писму Др Франићевић истиче: „Ово бих писао тако да буде свакоме разумљиво, а ипак да је стручно обрађено. Као љекар у овој општини радим преко 12 година и стечена искуства на првом мјесту су ме заинтересовала за ово писање. Жеља ми је да и овим путем допринесем на пољу заштите здравља наших грађана“.

Нормална температура на шегтијела, мјерена под пазухом, просечно износи $36,5^{\circ}\text{C}$, под језиком или у чмару је за три десетине стећена виша. Повећана, односно висока температура је један од најчешћих симптома највећег броја болести. У физиолошком смислу, повећана температура представља одбрамбену реакцију организма на болест. У ствари, то је оно тешко стање које се манифестије главобољом, гроздицом, вртоглавицом, боловима у костима и мишићима, дрхавицом, а у неким случајевима може се и даље компликовати: од високе температуре може доћи до помућења свијести и могу да се јаве грчеви — конвулзије.

С обизром да се висока температура најчешће јавља изненада, то се мора знати како се у тим случајевима правилно указује прва помоћ. Ставите хладне облоге из воде на челу, шакама и стопалима, а дјецу, кад је температура врло висока (40°C), треба превити мокрим чаршавом, и то од кљена до пазуха. Узимајте течности (вода, сокови), као и неко средство од љекова за обарање температуре, а које можете сами набавити у аптеци да вам се увијек нађе при руци кад је потребно. То су ацисал, аспирип, андол и аминопирип. Препоручујем, такође, да се у свим случајевима повећаје температуре обратите љекару.

Др Војислав Франићевић

НОВОГОДИШЊА ЧЕСТИТКА

СВИМА, КОЈИ СУ МИ РОМОДЛІ
да из „Приморске новине“
јако сјајно видим и испо
вертиме веома вљези свом
волјеном граду и супродану,
све најћеће и много
исрјеха и новог бодићи
ЖЕЛЕ СЛАВОМИР, КАРОЛ
МАРКОВИЋ

ДРУЖЕ СЛОВОМИРЕ ЗАХВАЉУЈЕМО НА СЈЕЂАЊУ И ТЕБИ И ТВОЈОЈ ДРУГАРИЦИ ЖЕЛИМО СВЕ НАЈЉЕПШЕ У НОВОЈ 1976. ГОДИНИ

РЕДАКЦИЈА

Успјех Милорада Страхиње

Својим пласманом на фестивалу забавних и народних мелодија „Црногорско приморје 75“, одржаног у организацији омладине Котора и предузећа „Монтенегротурист“ Милорад Страхиња из Будве пријатно је изненадио своје суграђане. Он је, наиме, заузео друго мјесто у конкуренцији пјевача забавне музике, што представља приличан успјех, с обзиром да су на фестивалу учествовали такмичари из готово свих мјеста Црногорског приморја. Страхиња је интерпретирао композицију „Волим те“ и побрао је доста аплауза.

Студенти Вишке туристичке школе Страхиња се од малих ногу бави музиком. Почеке је у својој дванаестој години да свира гитару, а

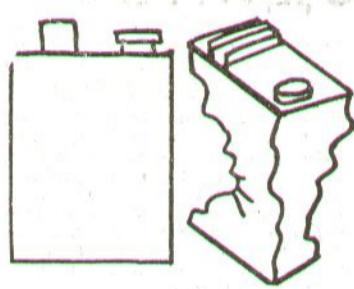
касније и трубу. Поред музике веома га интересује сликарство и доста времена утрођује радећи аквареле и гравије.

— Практично, слободно вријеме утрошим на ова два хобија, каже Милорад. — Или свирам и пјевам, или сликам. Помажу ми старији колеге у Будви, нарочито они — из Културног центра, где сам топло примљен.

Страхиња нам је саопштио да тренутно ради на композицији коју ће покушати да пласира на фестивалу „Титоградско пролеће“. Открио нам је да ће покушати сам да компонује музику, а појавио би се и као вокални солиста. Уколико успије, био би то још један његов значајан успјех.

С. Г.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

Снага ваздушног притиска

Ваздушни омотач који се налази око Земље притиска све предмете и живу бића на њој. Иако је у питању огроман притисак, ми га не осјећамо из разлога што удисањем уносишмо у организам ваздух који својим потиском изнутра дејствује истом силом, при чему настају притисци супротних смјерова који се међусобно поштавају.

Оглед приказан на цртежу лако ће нас увјерiti на снагу ваздушног притиска. Ако у мањој прашији кантини од уља или неке друге течности сипамо поплачаше воде и загријавамо је на неком топлотном извору (пенки, решоу итд.), послиje краћег времена вода ће почети да кључи и кроз отвор водена пара ће да излази напоље. Након извјесног времена кантину треба добро херметички затворити запушачем, затим је скинuti с топлотног извора. Неће проћи много времена, а канти ће почети да мијења свој дотадашњи облик — биће број згужвана као што показује цртеж.

Затварањем отвора кантине и престанком загријавања водена пара се кондензује и, као реакција, долази до „гужвања“ кантине, пошто је спољни притисак јачи од оног у кантини.

ДРУГИ О НАМА

Слава Црногорства

О ЦРНОЈ ГОРИ и ЦРНОГОРЦИМА писали су Алфред Тенисон, Вијаде ла Сомије, Бранко Радичевић, Јуба Ненадовић, енглески драмски гледанци и многи други путописци, који су долазили у ову земљу „од камена и на камену“ због које, како неко реће, „Европа није могла послије ручка мирно да спава“. И Јаков Игњатовић објавио је у забавнику „Слога“ пјесму у прози „Слава црногорства“, коју, нешто скраћену, објављујемо:

„... Када се земља стварала, сиње море изметну једну стијену да имаде ко ће валове одржати кад бура најурне. Та је стијена Црна Гора, која чува да Јадранско море из свог корита не одмакне.“

Какве је житеље та стијена добила? У Црној Гори су негда јелински и римски богови становали. Ту се Јулитер одмарao кад је гигант побиједио. Ту је Нептун своје вјетрове узапићене држао. На тој стијени је Марс свој мач оштрио, ту су... све сами орлови, соколови, и рисови су се ту рађали, па још и страховите гује... Одавде су богови на Олим отишли, јер богиње Хера и Афродита не трпе хујање морских вјетрова. Само један Марс остале. Марс, да не би остало сам, сазове из далеких предела људе, све саме јунаке, који иго не трпе, те их начини полубоговима — и тако остале у Црној Гори траг божанства...“

Зато је Црна Гора друкчија него друга земља, Црногорци друкчији него други људи... Кад се Црногорац на своје стијене попне, он стоји као на круни, па гледи дијвоту своје земље, која је само за слободног човека створена; па онда слуша брујање си њега мора, а кад вјетрови заурлају, он се

с вјетровима бори, прси и мишице му се напрегну и постане снажан. Када грми, звук се о стијене страховито разбија, мислиш судњије даји ту... ту се душа крије и постаје чиста, неустрашива.

У велиkim ратовима, у страшним бојевима дух Црногорца не клоне. Одважан горштак не броји душмане, не страхи се погибије, и баш зато, што се никог не боји, не пропада. Црногорац у највећој невољи од свога права ни у длаку не уступа, јер зна ако мало попусти у сатаниним рукама...

У старо доба Спартанци су били, уз своје јунаштво, слободни и силни... Осташоше занавијек узор јунаштва и свјетило слободе. Црна Гора се са већим, страшнијим душманима борила него Спарта, она се пет стотије бори против... по Азије, против својих отпаднутих и заблудијених синова, и код тисуће година пробује, беспристрастан нараштај Европе подигнуће у повјесници Црној Гори споменик поред споменика Спарте на десној страни — с глеђишта човјечанства...

Који народ своје огњиште чува, тај нека се од пропasti не боји. Овај народ, који огњиште своје брани, поштован је, њему се други лако придржују да би заштићени били, примају радо име и обичаје одважног, и тако од маленог народа постаје велики, а велики народи, који за отаџбину не брину растројавају се и друге својим силама поткрепљују... Црна Гора је малена, али пуна снаге. Глас јој се по свијету разнио са дивне одбране домаће слободе... Њено јунаштво и душманин поштује...“

Јаков Игњатовић

Нушић — највећи наш комедиограф

Бранислав Нушић, један је од најплоднијих и најразноврснијих наших књижевника: писао је пјесме, драме, приповјетке, путописе, етнографске чланке, сатире и комедије. Правник по струци, радио је у просвети, позоришту и у дипломатској служби. Као комедиограф, под Гогольевим утицајем, сликао је свијет у коме се креће и живот у коме је живио, а у првом реду онај у провинцији, за вријеме владавине Обреновића и с првих година двадесетог вијека. Под ударом његовог оштог пера нашли су се општинске хате, трговци, корумпирано чиновништво, по сланицама, министри и господи министарке. Као даровит реалист изванредно жива душа, он је извргавао сатири и подсмијеху негативне појаве свога времена. Почек је од сатиричне пјесме „Два раба“ због које је провео на робији двије године, Нушић се огледао готово у свим родовима књижевности. Тачно прије деведесет година (1886) појавила се прва његова књига „Приповјетке једног каплара“, а тринаест година као смије друга „Рамазанске вечери“. Написао је трагедије „Кнез Иво од Семберије“, „Хаци-Лоја“, „Наход“ и драме „Јесења киша“, „Пучина“, „Тако је морало бити“ и „Иза божјих леђа“. Од хумористичких дјела најважнија су му „Сумњиво лице“, „Протекција“, „Народни посланик“, „Свет“, „Госпођа министарка“, „Ожалошћена

Бранислав Нушић

породица“, „Др“, „Покојник“, „Косово“, „С Косова на сине море“ и „Крај обала Охридског језера“ називи су њене

гових етнографских путописа.

Омиљен забављач публике, написао је ревијалну комедију „Пут око света“, која је била веома популарна код публике, а не мање је интересантна његова „Аутобиографија“.

Човек од духа и велике енергије, Бранислав Нушић је радио без неког нарочитог тлана и система, на мањим, често и „преко кољена“. Упркос тим недостасима, он је са својих двадесет и пет драма, комедија и пригодних комада суверено владао нашом позоришном сценом између два рата, а и данас је његове комедије чине добар дио репертоара наших позоришта.

ЗАНИМЉИВА МАТЕМАТИКА

Неки бројеви, помножени збиром њихових цифара, дају збир кубова техцифара. Ево једног примера:

$$37 \cdot (3+7) = 33 + 73$$

$$48 \cdot (4+8) = 43 + 83$$

Покушајте да пронађете имали још таквих бројева

Погледајте следећих осам множења:

$$1738 \times 4 = 6952$$

$$1963 \times 4 = 7852$$

$$198 \times 27 = 5346$$

$$138 \times 42 = 5796$$

$$483 \times 12 = 5796$$

$$297 \times 18 = 5346$$

$$157 \times 28 = 4396$$

$$186 \times 39 = 7254$$

Шта запажате? У свакој од тих једнакости појављује се девет различитих цифара, и то свака цифра само једнапут.

Армија — то смо ми!

Поводом рођендана наше Армије и јубилеја слободе, Поморски војни сектор Кумбор расписао је наградно такмичење за ученике основних школа и Школског центра Општине Котор за обраду теме под насловом „Армија, израсла из крви наших најбољих синова, стоји на бранику нашега данас и нашега чистога сјутра“.

Жири у саставу професора и наставника основних школа и Школског центра предложио је за прву награду радове: Јильане Николић, ученице Основне школе „Његош“, и Мире Грегорић, ученице Школског центра — Гимназије Котор. На свечаној академији 22. децембра 1975. године у Котору ученице су прочитале награђене радове, а представник Војно поморске команде уручио им је као награде књигу „ОРУЖАНОЕ СНАГЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ФЕДЕРАТИВНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ“.

Ледено се широ болесни смијех рата димила се крв и следила се суза.

Чуо се потмули одјек старога сата, тамо на плочнику је згажена прва црвена блуза.

Дрхтале су очи без дна и без страха, пущале су пушке, док су крвариле ријеке. Куцало је срце у хладној мрака заједно са љубави и љепоту звијезде неке.

А шта је била звијезда? Крвав слободе цвијет растао је из младих очију неба, замирао је на уснама партизанке свијет, јер је знала да умре ћутке, како треба.

Дивни снови, да ли сте далеко? Ближе сте, све ближе, земља само чека. Ил је слобода дивно цвијеће неко, снага наше крви и прољећа ријека.

Људи који умиру за слободу, увијек живе! Ваш поглед је увијек плав и пун зоре, отварају се пучине хладне и сиве, плавине наше су слободне, ријеке, обале и море.

Армија смо ми, израсли из рата оних који су имали наду и снове! Ту треба да се осјећа и схвата ко се бори, бесмртан је, даје свјетлости увијек нове.

Слободно, дивни и вјечни пупољче љубави, ми смо армија твоја!

Свјежину и мирис земље убави носи наша снага, и твоја и моја.

Бранимо те, земљо, дивна земља слободна! Ми смо синови и љепоте снаге!

Градимо те, волимо те, мајко, земљо родна Армија, то смо ми.

Мира Грегорић,
ученица III разреда Гимназије Котор

Предлог плана развоја средстава информисања за период од 1976. до 1980. године

У НАМЈЕРИ ДА СЕ У КРЕИРАЊУ БУДУЋЕГ РАЗВОЈА и уређивачке концепције овог средства информисања укључује радни људи и грађани општине Будва, Издавачки савјет и Редакција „Приморских новина“ стављају на јавну дискусију предлог плана развоја листа за период од 1976. до 1980. године. Они очекују да ће организације Савеза комуниста, Социјалистичког савеза, Савеза синдиката, СУБНОР-а и Савеза социјалистичке омладине, након његовог разматрања, доставити до 1. фебруара 1976. године своје примједбе и предлоге на адресу редакције „Приморских новина“.

— Здравствено просвећивање — Висока температура — „Ва тра“

I ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

П РИМОРСКЕ НОВИНЕ, као лист ССРН од посебног друштвено-политичког интереса, обављају информативну дјелатност на територији општине Будва, па треба одредити његову такву развојну политику која ће се заснивати на Програму и политици СКЈ, и дејним опредјељењима утврђеним одлукама Десетог конгреса СКЈ, Шестог конгреса СКЦГ и Устава.

Као дио система информисања, „Приморске новине“ својом програмском по-политиком организатора и мониторизатора радничке класе, радних људи и свих прогресивних друштвених снага, доприносише даљем укупном самоуправном развоју, а ангажовањем на револуционарном курсу Савеза комуниста учествоваће у борби против свих напада на друштвене вриједности социјалистичког самоуправљања. Лист ће се, на формирању јавног мињења, одговорно, ојективно и организовано залагати за позицију радног човјека.

Оснивањем Самоуправне интересне заједнице за информисање у општини Будва, односно потписивањем самоуправног споразума са свим друштвено-политичким и организацијама удруженог рада о финансирању листа и осталих средстава информисања и утврђивањем међусобних обавеза оствариће брже подрштвљавање средстава информисања, а тиме ће се и реализовати повезаност са удруженим радом на основама Устава. Конституисањем ове Самоуправне интересне заједнице до-прије се јачању друштвеног и економског развоја информисања, јачању друштвеног утицаја на остваривање задатака и одговорности свих субјеката ангажованих у информисању, чиме ће удруженни рад остварити сопствени утицај на конципирање и остваривање програма у листу.

„Приморске новине“ утичу на развој нашег цјелокупног система, јер је обавијештеност битан предуслов опредјељења и одлучувања. Као самостални чинилац у формирању друштвене свести и усмјеравању јавног мињења, лист својом програмском концепцијом треба да омогући радним људима, друштвено-политичким организацијама и самоуправним органима да учествују у конституисању одлука и политике. У тој

свакодневној акцији он ће настојати да афирмише постигнуте резултате, подстиче на акцију да се оствари класна социјалистичка усмјереност, критички анализира акције и креативно подстиче саглавдање славости, уз афирмацију свега што је позитивно. Га идејним основама СКЈ „Приморске новине“ ће стално доприности јачању и развијању самоуправних социјалистичких односа, равноправности, братства и јединства народа и народности, независности, одорамбене способности, и одлучујућем утицају удруженог рада на све друштвено-економске токове.

У складу са самоуправном одговорношћу једног од субјекта друштвеног развоја, и развоја политичког система, сагласно с професионалном новинарском одговорношћу и Кодексом, по-лазећи од идејних основа СКЈ у уређивачкој политици, „Приморске новине“ ће његовати отвореност и критички однос према свим процесима и појавама, уз истовремено јачање тековина и вриједности друштвено-економског и самоуправног развоја Југославије.

У сарадњи са оснивачем, обезбиједиће се стални утицај друштвено-политичких организација на усмјерено ангажовано информисање, а Самоуправна интересна заједница за информисање, преко својих органа, осигураће утицај основних организација удруженог рада и мјесних заједница.

Издавачки савјет и Редакција сносије одговорност пред оснивачем, удруженим радом и мјесним заједницама за пун утицај на остваривање програмских задатака.

Савез комуниста имаће одлучујући утицај на уређивачку политику листа који ће у својим програмским концепцијама обезбиједити марксистички приступ свим проблемима и процесима. Поглазећи од активне и ангажоване улоге новинара, приступ проблемима и процесима не смije да се сведе на регистровање догађаја, а поготову је неприхватљиво неутралистично, једнострano или сензационалистично писање. Остварујући ове захтјеве, у листу могу сарађивати само грађана идејно потврђени на курсу СКЈ, који су доказали ангажованост за социјалистичке, друштвене и самоуправне односе, братство и јединство.

Редакција „Приморских новина“ ће се и даље ангажовати на остваривању предлога за период од 1976. до 1980. године.

жовати на остваривању свих основних принципа самоуправног социјализма чија реализација изискује ширу друштвену подршку.

II ПРОГРАМ РАЗВОЈА

1. Развој

Лист је излазио два пута мјесечно (10. и 25. у мјесецу) претежно на осам страна са простирачним тиражом од 1.200 примјерака у 1975. години.

Програмира се да у 1976. години излази такође два пута мјесечно, претежно на по осам страна, у 1977. години два пута мјесечно на по десет страна, у 1978. и 1979. години на по дванаест страна два пута мјесечно, а у 1980. години четири пута мјесечно на по осам страна.

Просјечан тираж листа стапао ће да расте: у 1976. он ће износити 1.300 примјерака, у 1977. години — 1.500, у 1978. — 2.000 примјерака, у 1979. — 2.500 примјерака, а у 1980. години у 3.000 примјерака.

Овакав програм тиража полази од тога да свако до мајништво у 1980. години на територији наше општине купије „Приморске новине“, а повећање тиража обезбиједиће се, прије свега, програмском концепцијом листа.

Самостално, и с другим радним организацијама, прије свега „Побједом“, „Политиком“ и „Борбом“, посветиће се посебна пажња развоју продајне мреже, а у свим насељеним мјестима и радним организацијама, по-трово у школама, отвориће се продајни пунктови. Повећаје се посебна пажња претплати од стране радних организација и основних организација удруженог рада, као и друштвено-политичких организација и појединача у земљи и иностранству.

У периоду од 1976. до 1980. године редакција ће настојати да у оквиру листа организује службу чији ће затјак бити да за потребе Скупштине општине, друштвено-политичких и организација удруженог рада организује све штампарске и књиговезачке услуге, и то под најповољнијим условима. Редакција ће настојати да се побољша систем информисања у радним организацијама и у оквиру општине, што ће се постићи организацијама радио станице која ће редовно емитовала получасовни програм сваког дана, а по потреби и дуже, што би у првом реду служило организацијама удруженог рада, првенствено туристичкој привреди. ССРН је заинтересован да се наше подручје што чешће нађе и на малим екранима, па треба испитати могућности организовања телефото службе.

2. Уређивачка оријентација

Уређивачка оријентација листа и радио станице заснива се, прије свега, на томе што ће концепцију сваке године утврђивати Општинска конферен-

ција ССРН и Издавачки савјет, а по конституисању и Скупштина Самоуправне интересне заједнице за информисање. О програмској концепцији водиће се сваке године расправа у основним организацијама Социјалистичког савеза, Синдиката и другим друштвеним субјектима.

Друштвено-политичке организације и органи Самоуправне интересне заједнице за информисање расправљају крајем сваке године о анализама остварења програмске концепције, а у цијелом овом поступку редакција и самоуправни органи имају перманентну одговорност.

Заснивајући уређивачку политику на идејним основама СКЈ и Устава у спровођењу утврђене концепције, као најважнији задаци листа и радио станице сматрају се:

— праћење активности делегација и делегата и обезбеђивање информисања базе, чиме се омогућава успјешније развијање делегатског система;

— праћење и подстицање активности Савеза комуниста, Социјалистичког савеза, Савеза синдиката, Савеза социјалистичке омладине, бораčkih организација и других социјалистичких снага;

— праћење рада Скупштине општине, њених органа, самоуправних и мјесних заједница;

— праћење друштвено-економских односа у основним и организацијама удруженог рада, подстицање процеса у остваривању резултата у производњи, промету и расподељењу, затим развоја самоуправних односа као основног продукционог односа, а у чијем средишту мора бити радни човјек у удруженом раду;

— праћење, подстицање и анализа друштвено-економских кретања у пљојопривреди и на селу, нарочито подстицање самоуправних организовања рада и представа на селу;

— подстицање и афирмисање стваралаштва у култури и другим областима, као и марксистичко образовање и неговање револуционарних традиција;

— праћење свих послова општина и заједница потрошње и подстицање удруженог рада.

— општенародна одбрана и друштвена самозаштита биће прворедни задаци листа и других заједничких издања, јер би се тиме разрадио систем информисања.

До 1980. године треба сачинити студију о издавању листа четири пута мјесечно. У 1976. години лист ће се штампао у цетињском „Ободу“, али би требало у наредном периоду испитати могућност организовања штампарског погона у Будви, који ће служио за потребе листа и других радних организација.

У току 1976. године треба сачинити студију о издавању листа у цетињском „Ободу“, али би требало у наредном периоду испитати могућност организовања штампарског погона у Будви, који ће служио за потребе листа и других радних организација.

IV КАДРОВИ

За реализацију задатака јавног информисања преко листа и радио станице треба обезбедити стручно оспособљене и идејно уздигнуте кадрове, па ће се у току средњорочног развоја посветити изузетна пажња кадровској политици. Треба се приликом пријема нових радника — новинара оријентисати у првом реду на високо стручна лица, проверена на идејним основама СКЈ.

Ревија тркача

У оквиру прославе тридесетогодишњице побједе над фашизмом 21. децембра одржан је крос „Будва 75“. Организатори ове манифестације, коју је посматрало неколико стотина грађана, били су омладинска организација Будве и Самоуправна интересна заједница за физичку културу општине. Учествовало је око 250 такмичара, који су били подијељени у седам категорија. Млађи пионирке такмичиле су се на 400 метара и прва је била **Весна Рајковић**, друга **Станка Војводић**, а трећа **Милица Васовић**. На стази од 600 метара трчали су млађи пионирни. Први је био **Младен Ђурковић**, други **Душко Радуловић**, а трећи **Спасо Јакимовић**. На стази од 600 метара, где су трчале пионирке, поредак је био следећи: **Нада Папан**, **Драгана Дејановић** и **Бисерка Прибилић**. У трци пионира на 800 метара тријумфовао је **Љубо Ивановић**, другопласиран је **Васо Папан**, а трећи је био **Војо Масончић**. На стази од 800 метара трчале су и омладинке, а поредак је био: **Душанка Јовчић**, **Милева Клањ**, **Душанка Крута**. У категорији омладинаца на стази од 1500 метара најбољи је био **Драган Мијач**, други је био **Слободан Раичевић**, а на треће мјесто пласирао се **Љубо Кривокапић**. Занимљива је била и трка сениора на 2000 метара где је тријумфовао **Жељко Батута**, други је био **Мићо Вуксановић**, а трећи **Милош Папан**.